

Úvodní slovo

Oddělení sociální prevence pro mladistvé a mladé dospělé v rámci Odboru sociální péče MMB zahájilo svou činnost před třiceti lety v reakci na alarmující nárůst kriminality dětí a mládeže po sametové revoluci. Do podvědomí veřejnosti tehdy vstoupilo pod názvem Centrum sociální prevence (CESOP). Jednalo se o zařízení, které v jednom komplexu budov Celní 3 a Vídeňská 78 provozovalo sociální a výchovné služby pro mladistvé od 15 do 18 let a ubytovnu pro mladé dospělé od 18 do 26 let, od roku 1996 také nízkoprahový klub pro mládež a mladé dospělé „z ulice“. Tyto služby se velmi významně svou preventivní činností podílí dodnes na podpoře mladých lidí při vstupu do samostatného života.

Naprosto ojedinělou službou azylového typu bylo v té době zejména zařízení pro mladistvé. Služba nabízela a stále nabízí mladým lidem pobytové sociální služby na základě dobrovolnosti, v podmínkách otevřeného zařízení, bez ztráty kontaktu se školou a přirozeným prostředím, a to zejména s rodinou, jak tomu bývá u výchovných ústavů.

Zařízením ročně prochází okolo 70 klientů. V součtu třiceti let zařízením prošlo více než 1 800 klientů, jejichž osudy ovlivnila řada pracovníků. Za zmínku také jistě stojí pomoc mladistvým z Ukrajiny, kterých od počátku konfliktu s Ruskem prošlo zařízením čtrnáct.

Ráda bychom touto cestou popřála ještě mnoho úspěšných let ve zdárném začleňování mladých lidí do běžného života a klientům mnoho úspěchů jak v osobním, tak profesním životě.

Poděkování patří všem současným i bývalým pracovníkům a také všem spolupracujícím organizacím.

Markéta Vaňková, primátorka města Brna

Slovo vedoucího oddělení sociální prevence pro mladistvé a mladé dospělé

Uplynulo již 30 let od prvních krůčků našeho zařízení. Vzpomínám si na to jako dnes, kdy jsem před téměř 29 lety nastoupil na oddělení z Diagnostického ústavu pro mládež. Přicházel jsem z prostředí direktivních rozhodnutí, která sloužila k udržení kázně a mladé lidi spíše frustrovala. Výsledky práce zde nebyly hmatatelné, protože většina diagnostických pobytů trvala maximálně předepsané tři měsíce. K mému milému překvapení byla práce s klienty oddělení naprosto odlišná. Dobrovolnost pobytů mladých lidí dávala velký prostor k navázání osobního vztahu založeného na důvěře. Zařízení vytvářelo pro klienty spíše rodinné prostředí. Atmosféra zde byla velmi přátelská a většina pracovníků nechodila pouze do práce, ale práce se stala jejich posláním. Dnes si více než na počátku uvědomuji, jak mě jako mladého začínajícího pedagoga tato doba ovlivnila.

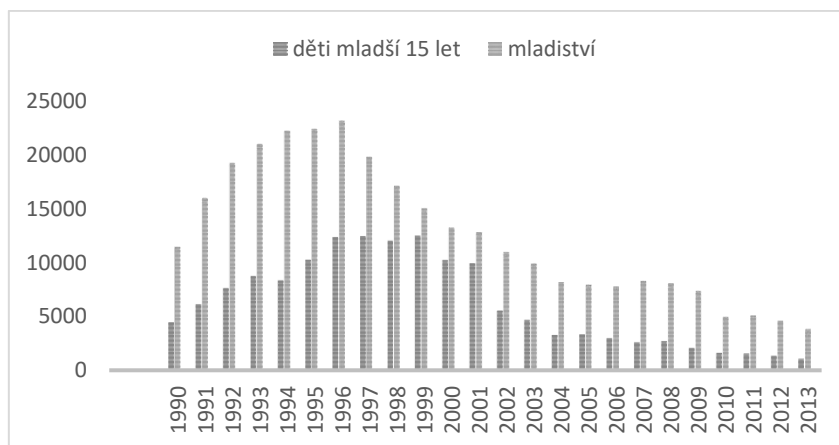
Za tři desetiletí se v zařízení vystřídalo mnoho zaměstnanců. Všem bývalým i současným spolupracovníkům bych chtěl touto cestou poděkovat za jejich kvalitní práci a popřát celému týmu spolupracovníků mnoho štěstí a úspěchů jak v osobním, tak i v profesním životě. Aby pro ně práce s klienty byla vždy osobním přínosem a nestala se tak jen nutnou povinností a aby do zaměstnání chodili s radostí a potěšením.

Naše poděkování rovněž patří vedení Odboru sociální péče MMB a představitelům města Brna, všem spolupracujícím organizacím a sponzorům za jejich podporu a naplňování společných cílů při práci s mládeží.

Mgr. Jan Gajdziok
vedoucí Oddělení sociální prevence pro mladistvé a mladé dospělé
Odbor sociální péče MMB

Historie vzniku Oddělení sociální prevence pro mladistvé a mladé dospělé (OSPM)

Sametová revoluce nepřinesla jen politickou a ekonomickou svobodu. Druhou stranou mince byl bohužel nebyvalý rozmach zločinnosti a prudký růst celkové trestné činnosti. Léta 1989–1993 byla také zlomovým obdobím v negativním vývoji kriminality dětí a mladistvých (viz graf):

Nezletilí byli v té době stále častěji umísťováni do diagnostických a výchovných ústavů. V 34 ústavech bylo umístěno kolem 1 500 dětí, z toho zhruba 300 se průběžně nacházelo na útěku.

Průzkum Ministerstva vnitra ČR (Odbor prevence kriminality) z roku 2009 ukázal, že více než polovina dětí se po propuštění z ústavní výchovy dopouští trestné činnosti, tj. že ze 17,5 tis. dětí, které opustily institucionální péči za předchozích deset let, se jich 56 % dopustilo trestné činnosti. Při podrobnějším rozboru bylo zjištěno, že se děti po odchodu z dětských domovů dopouštěly trestné činnosti ve 33 % a mládež opouštějící výchovné ústavy dokonce v 78 %, což bylo opravdu alarmující číslo.

V té době neměli kurátorky a kurátoři pro mládež okresních a obvodních úřadů mnoho možností, jak pracovat s těmito mladistvými. Když nepomohly jejich intervence v rodině a rady klientům (napomenutí, dohled a omezení jsou jistě dobrá opatření, ale možnosti kontroly jejich dodržování jsou minimální), případně rady pedagogicko-psychologické poradny, neměli jinou možnost než jejich umístění do výchovného ústavu.

Již v té době odborná veřejnost konstatovala hlavní problémy ústavní péče – nedostatečná diferenciacie ústavů, málo individualizovaná péče, neujasněná koncepce reedukace, malé kapacity všech zařízení dohromady, vysoký počet svěřenců v jednom zařízení, vysoký počet útěků, odtrženost ústavního prostředí od „civilního“ atp. Z výchovného ústavu, kde se děti vytržené z přirozeného prostředí učily oborům, které je zpravidla nezajímaly, vedla často velmi krátká cesta k útěkům, trestné činnosti a následně pobytu ve výkonu trestu. Po opuštění ústavní výchovy bylo pro mladé lidi velmi obtížné najít v tržní ekonomice legální obživu a jejich životní dráha se i proto vyvíjela často negativně.

Shodou okolností byly v roce 1993 Magistrátu města Brna vráceny objekty na Celní 3 a část sousední budovy na Vídeňské 78, které byly ponechány k využívání Odboru sociální péče MMB.

Výše uvedené skutečnosti vedly pracovníky Odboru sociální péče MMB k přesvědčení vybudovat sociální a výchovné zařízení pro problémovou mládež, které se blíží spíše domovu než ústavu, kam by mladiství nastoupili dobrovolně, které by je nevytrhávalo z „civilního“ prostředí. Zařízení s individuální

péči a s menšími počty klientů, s vnitřním režimem blízcím se více rodinnému životu, kde by se mohli klienti připravovat na budoucí povolání v oborech, které by je bavily a kde by se dobrovolně podřizovali smysluplnému režimu, který by vedl k rozvoji a zpevňování jejich pozitivních vlastností.

Ještě v roce 1993 byl vytvořen v rámci Oddělení sociální prevence a pomoci nový referát zabývající se pouze cílovou skupinou mladistvých klientů v čele s panem PhDr. Ivanem Nedomou, hlavním propagátorem výše uvedených myšlenek. Zájem o pobyt v zařízení byl takový, že první klienti byli přijímáni už v průběhu rekonstrukce v roce 1993 a s pracovníky oddělení se na ní aktivně podíleli.

V lednu 1994 byl podán návrh na rozdělení Oddělení sociální prevence a pomoci na dvě samostatná oddělení. Nové oddělení dostává název Oddělení sociální rehabilitace ve smyslu „navrácení do původního stavu“, tedy navrácení mladistvých, kteří sešli ze správné cesty zpět. Zpět do rodiny, zpět na obvyklou vzdělávací dráhu, zpět do běžného života. Do podvědomí veřejnosti tehdy vstoupilo pod názvem Centrum sociální prevence (CESOP). Název byl ale pro veřejnost často zavádějící, a proto dochází s účinností od 1. 1. 2012 k přejmenování na Oddělení sociální prevence pro mladistvé a mladé dospělé (dále jen OSPM).

Oddělení zahájilo oficiálně svou činnost 1. 1. 1994 jako otevřené, odborné lůžkové zařízení k provádění resocializace a sociální rehabilitace mladistvých a mladých dospělých občanů města Brna.

Jedinečnost OSPM spočívala od počátku v tom, že (jako první v republice) vyplňuje prostor mezi rodinou (nezvládající výchovu mladistvého, nefunkční či patologickou) a výchovným ústavem, do něhož by se značná část mladistvých nemusela dostat, kdyby byla včas „podchycena“ a po určité době jí byla poskytnuta efektivní (tzn. kvalifikovaná, reálná, dostatečně dlouhodobá a účinná), psychologická (poradenská a terapeutická), pedagogická, sociální i materiální pomoc, což se stalo hlavním obsahem činnosti OSPM.

Zpočátku OSPM pracovalo s mladistvými a mladými dospělými jako s jednou cílovou skupinou, ale již v roce 1996 dochází k rozdělení péče o mladistvé a mladé dospělé na dva referáty. Postupně se vypracovává koncepce zařízení, zpracovávají se cíle a obsahové zaměření činnosti obou referátů, náplně práce jednotlivých zaměstnanců, řídicí dokumentace atp. Obsah činností oddělení se přizpůsoboval skutečným potřebám klientů.

Již v roce 1998 oceňují práci OSPM nestor sociální práce Oldřich Matoušek a Andrea Kroftová, když v knize „Mládež a delikvence“¹ uvádí, že „podobnou, ale komplexnější náplň jako střediska výchovné péče má zatím ojedinělá instituce – brněnské Centrum sociální prevence (CESOP), jehož zřizovatelem je Magistrát města Brna. Je zatím jediným zařízením tohoto druhu v republice.“

OSPM stavebně tvoří dvě budovy s přílehlou zeleninovou a květinovou zahradou a sportovním hřištěm. Na výpěstcích ze zahrady se podílí všichni klienti za pomoci personálu a vše, co se vypěstuje, se zkonsumuje v kuchyni. Také vnitřní uspořádání je koncipováno tak, aby co nejméně připomínalo ústav. V hlavní budově je hala, kde se přijímají návštěvy, kuchyň, ve které se mj. klienti učí sami připravovat stravu, jídelna, která se zároveň využívá jako klubovna.

Z původních 6 pokojů na budově Celní 3 bylo stavebními úpravami vytvořeno pokojů 8, čímž se zvýšil komfort klientů. Původní čtyřlůžkové pokoje byly postupně zredukovány na jednolůžkové

¹ Matoušek, O. a Kroftová, A. Mládež a delikvence. 2. vyd. Praha: Portál 2023. 340 s. ISBN 80-7178-771-X.

až maximálně třílůžkové, s celkovou kapacitou 17 klientů. Kanceláře klíčových sociálních pracovníků jsou v přízemí u vchodu tak, aby pro klienty zůstala alespoň částečně intimní zóna.

V budově Vídeňská 78 byla vybudována ubytovna pro klienty nad 18 let s tehdejší kapacitou 8 mužů. Budova byla původně částečně využívána komerčně, sídlila zde Městská policie a komerční firma. V prostorách budovy, které v roce 1996 opustila komerční firma, vznikl Nízkoprahový klub pro mládež s celkovou denní kapacitou okolo 30 klientů. Po odchodu Městské policie v roce 2003 zde vznikají nové ubytovací kapacity s celkovým počtem 19 lůžek. Jelikož se v těchto letech začala zvyšovat poptávka po ubytování pro mladé ženy, stává se ubytovna koedukovanou s původní kapacitou 6 lůžek pro ženy a 15 lůžek pro muže. V současné době, jelikož neustále roste poptávka po ubytování pro ženy, je kapacita naplňována variabilně podle počtu zájemců nebo zájemkyň o službu.

Postupně byly zřízeny a vybaveny pro práci s klienty truhlářská, zámečnická a keramická dílna, posilovna a víceúčelová učebna. Vybudováno bylo rovněž antukové hřiště, které v roce 2010 prošlo kompletní rekonstrukcí na víceúčelové hřiště s umělým povrchem.

V roce 2006 opouští prostory Vídeňská 78 externí subjekt a v těchto prostorách byla postupně vybudována společenská místnost pro klienty OSPM a celá budova slouží již pouze pro potřeby OSPM.

V roce 2007 dochází k rekonstrukci Nízkoprahového klubu.

Od 1. ledna 2007 vešel v platnost zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. OSPM registruje tyto čtyři služby sociální prevence:

- Azylový dům pro mladistvé – ADI,
- Azylový dům pro mladé dospělé – ADII,
- Dům na půl cesty – DPC,
- Nízkoprahové zařízení pro mladistvé a mladé dospělé – NZDM.

V roce 2012 došlo k přejmenování Oddělení sociální rehabilitace na Oddělení sociální prevence pro mladistvé a mladé dospělé (OSPM).

Od roku 2019 dochází k přeregistraci čtyř služeb sociální prevence na dvě. Obě sociální služby jsou součástí Sítě sociálních služeb ve městě Brně a Základní sítě sociálních služeb v Jihomoravském kraji:

- Azylový dům pro mládež AD – s kapacitou 35 lůžek / 10,5 úvazků přímé péče a 2,75 úvazků v nepřímé péči,
- Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež NZDM – 2,5 úvazků přímé péče a 0,75 úvazků v nepřímé péči.

Zařízením ročně prochází okolo 70 klientů. V součtu třiceti let existence OSPM zařízením prošlo více než 1 800 klientů. Od počátku válečného konfliktu Ruska na Ukrajině byla pomoc nabídnuta také 14 mladistvým z Ukrajiny.

Cílové skupiny OSPM

Mladiství ve věku od 15 do 18 let

- žijící v nevyhovujícím sociálním prostředí a jejichž přijetí doporučí orgán sociálně-právní ochrany dětí (dále též OSPOD);
- jejichž zákonní zástupci se ocitli ve složité bytové a sociální situaci, kterou nejsou schopni sami vyřešit;
- jejichž zákonní zástupci neplní rodičovskou odpovědnost v souladu se Zákonem č. 89/2012 Sb., občanský zákoník;

a mladí lidé bez domova ve věku od 18 do 26 let, kteří chtějí řešit svoji nepříznivou sociální situaci, ale samostatného řešení momentálně nejsou schopni

- přišli o ubytování:
 - jsou hlášeni k trvalému pobytu na příslušném úřadě;
 - nemají právo bydlet na adrese svého trvalého pobytu, protože byt užívají oprávněně jiné osoby nebo objekt už neexistuje;
 - byli oprávněnými osobami vykázáni z místa hlášeného trvalého pobytu;
 - jsou hlášeni k trvalému pobytu v místě s podmínkami ohrožujícími jejich život nebo zdraví;
 - v místě trvalého pobytu jsou ohrožováni trestnou činností jiné osoby, nebo jsou zde omezována jejich práva či ohrožovány jejich oprávněné zájmy;
- zároveň nejsou schopni vhodné ubytování najít:
 - neumí dostatečně využívat informační zdroje;
 - mají problémy s komunikací nebo celkově nízké sociální dovednosti;
 - jejich životní návyky jsou negativně ovlivněny dlouhodobějším životem bez přístřeší nebo životem v sociálně znevýhodňujícím prostředí;
 - prožívají krizovou životní situaci s ochromujícím dopadem na psychické schopnosti;
- nebo na ubytování nemají dostatek finančních prostředků:
 - nejsou schopni uplatnit se na trhu práce (nemají dostatečnou kvalifikaci nebo pracovní dovednosti, neumí dostatečně využívat informační zdroje, mají problémy s komunikací nebo celkově nízké sociální dovednosti, mají sníženou pracovní schopnost na základě zdravotního stavu, nemají pracovní návyky, nemají dostatečné hygienické návyky, mají záznam v rejstříku trestů);
 - nejsou schopni plnit své finanční závazky (nemají přehled o svých finančních závazcích, jejich finanční závazky jsou nepřiměřené jejich sociální situaci);
 - nejsou schopni prakticky uplatňovat svoje práva (chybí jim základní přehled o právních normách, mají problémy s komunikací nebo celkově nízké sociální dovednosti, neumí dostatečně využívat informační zdroje);
 - nejsou schopni samostatně hospodařit s finančními prostředky;
 - intenzivně se připravují na budoucí povolání.

Důvody přijetí mladistvých klientů

Mladiství klienti se do péče OSPM dostávají zpravidla na žádost pracovníků OSPOD, rodičů, pěstounů, nebo jiných osob odpovědných za výchovu. Je nutné poznamenat, že k této žádosti téměř nikdy nebyl (a není) jen jeden důvod. Téměř vždy se jedná o kumulaci vzájemně provázaných problémů (sociálních a výchovných).

V prvním desetiletí byly nejčastějším důvodem příchodu do zařízení nejrůznější výchovné problémy mladistvých, se kterými si osoby odpovědné za výchovu neuměly poradit (záškoláctví, útěky z domova, různé protiprávní činy a drobné krádeže, agresivita, nerespektování autorit, užívání alkoholu, cigaret či jiných drog atp.). Společným jmenovatelem převážné většiny těchto problémů byly vždy výrazně narušené vzájemné vztahy mezi mladistvými a jejich vychovateli. Hned na druhém místě byly sociální důvody (neschopnost rodičů postarat se o dítě a zanedbaná či nedostatečná péče o dítě, nezájem rodičů o dítě). Objevovaly se ojediněle případy týrání či nepřiměřené fyzické trestání, spíše výjimečně i případy zneužití dětí.

Pozornost jistě zasluží skutečnost, že zhruba třetina mladistvých žádala o možnost pobytu v OSPM sama – většinou z důvodu velkého narušení vzájemných vztahů s rodiči (příp. s jinými osobami odpovědnými za výchovu). Byli ochotni se dobrovolně podřídit režimu a pravidlům zařízení, protože pochopili, že je to pro ně výhodné anebo mnohdy také jediná rozumná možnost, aby mohli vyřešit problémy, do kterých se dostali.

V druhém desetiletí přichází do OSPM klienti spíše se sociálními problémy než s výchovnými. Je ovšem samozřejmé, že tyto dvě oblasti jsou spojenými nádobami a nelze je od sebe oddělovat. Ve třetím desetiletí jsou výrazným fenoménem psychiatrické poruchy u klientů ať už diagnostikované či nikoli.

Pracovníci OSPM řeší nejčastěji tyto problémy klientů:

- pomoc při řešení problémů s ubytováním a finančním zabezpečením,
- pomoc v přípravě na budoucí povolání,
- pomoc v řešení problémů s rodinou,
- pomoc při hledání zaměstnání (brigád, rekvalifikací),
- pomoc v řešení dluhů a závislostí,
- rozvoj pozitivních vlastností, schopností a návyků za účelem znovu začlenění do společnosti (rodiny),
- korekce poruch nebo asociálního chování,
- řešení psychických problémů klientů.

Programy realizované v OSPM

OSPM se v sociální práci s mladistvými zaměřuje především na odborné sociální služby mladým lidem, nacházejícím se v nepříznivé sociální situaci spojené se ztrátou bydlení nebo ohrožených sociálním vyloučením, kteří nejsou schopni vlastními silami řešit svoje problémy. Služba poskytuje podporu a dočasné zázemí pro aktivity vedoucí k rozvoji dovedností, návyků a společenských vazeb potřebných k překonání nepříznivé sociální situace a pomáhá vytvářet podmínky k návratu zpět do rodiny nebo samostatného života, což reflektují i programy nabízené zařízením:

- **Individuální aktivizační program pro klienty** – rozvíjení klíčových životních dovedností a kompetencí pro každý den. Program reaguje na potřeby a zvláštnosti klientů – jeho smyslem není naučit identické vědomosti a dovednosti, ale pomáhat každému klientovi hledat jeho vlastní cestu k životní spokojenosti založené na dobrých vztazích k sobě samému i k dalším lidem.
- **Arteterapeutické programy** – při arteterapeutických aktivitách je kladen důraz na posilování spontánního sebevyjádření, učení se respektu k myšlenkám a pocitům lidí v nejbližším sociálním okolí. Pracujeme na sebereflexi klientů, na ztvárnění životních plánů a zvládání vlastních emocí. Bezpečné řešení konfliktů je velmi často řešené téma. Program využíváme při skupinových i individuálních aktivitách.
- **Individuální a skupinový výcvik sociálních dovedností** – vychází z aktuálně řešených problémů klienta. Klíčový pracovník poskytne klientovi asistenci s vyřešením problému. Následuje výklad, který způsob řešení vsadí do širšího kontextu. Klient je tak informován o úkolech různých institucí, o všemožných právních normách, o možnostech vyhledávání potřebných informací apod.
- **Výcvik pracovních dovedností** – klienti, kteří v daný den nemají zaměstnání, studijní povinnosti ani jiné smysluplné aktivity, se účastní různorodých prací pod vedením údržbáře nebo jiného pracovníka. Smyslem těchto aktivit je vytvoření a udržení pracovních návyků a rozvoj pracovní zručnosti a dovedností.
- **Výkon obecně prospěšných prací** – umožňujeme klientům Probační a mediační služby odpracovat v zařízení obecně prospěšné práce pod dohledem pracovníka OSPM. Klienti v OSPM získávají možnost naučit se činností, které pro ně mohou být užitečné i v běžném životě (malířské, úklidové a zahradnické práce, drobné opravy). Realizace programu přispívá k začlenění klientů do běžného života.

Služby pro mladé dospělé klienty (18–26 let)

Dovršením osmnáctého roku života nastává prudká změna v sociálním a právním postavení mladého člověka. Dosažení plné právní způsobilosti, ve stavu sociální nouze nebo v případě nefunkční či chybějící rodiny, je zlomovou realitou. Většinou sice toužebně očekávanou, ale o to ošidnější. Finančně nezabezpečený mladý člověk si musí sám zajistit základní životní potřeby a vyhnout se při tom nástrahám, které přináší osobní svoboda společně se všemožnými lákadly trhu, často podporovanými všudypřítomnou manipulující reklamou. Situace bývá navíc často komplikována psychickými hendikepy, které přetrvávají z ne zcela radostného dětství. Bez elementárního právního povědomí, základní znalosti institucí, finanční gramotnosti a dalších sociálních dovedností, ale také bez určité míry sebepoznání, schopnosti odhadnout vlastní reálné možnosti a bez ujasněného systému hodnot bývají dospívající ve společnosti zcela ztraceni. Mohou se tak stát snadnou kořistí pochybných obchodníků a podvodníků všeho druhu, nebo obětí vlastních zmatených představ o životních cílech a cestách, které k nim zaručeně vedou.

Problémy mladých dospělých do věku 26 let, kteří nemají přiměřené zázemí, se OSPM zabývá od svého vzniku. V provozu byla nejprve ubytovna pro muže s kapacitou 8 míst. V praxi se brzy ukázalo, že i po osmnáctých narozeninách potřebují klienti systematickou a často velmi intenzivní podporu při dosahování samostatnosti a hledání místa ve společnosti. Služby se tedy postupně zdokonalovaly a přizpůsobovaly potřebám uživatelů, kterým je nyní k dispozici samostatná, 18lůžková část moderního pobytového zařízení - azylový dům pro mládež specializovaný výhradně na pomoc ženám a mužům ve věku od 18 do 26 let. Kapacitu pro ženy a pro muže lze přizpůsobit momentální poptávce. Klienti jsou nyní v péči 3 kvalifikovaných klíčových sociálních pracovníků.

Prvořadým úkolem služby pro mladé dospělé je pomoc při získávání samostatnosti, jejíž potřeba je pro uživatele v dané věkové kategorii opravdu naléhavá. Klienti jsou postaveni před úkol ujasnit si vlastní cíle a strategie, které použijí pro jejich dosažení. Ve spolupráci s určeným pracovníkem si stanoví úkoly, které je třeba v této souvislosti splnit. Aktivní přístup ke zvládnutí úkolů je podmínkou pobytu v zařízení. Prostřednictvím překonávání konkrétních překážek při naplňování cílů pobytu nebo při individuálním výcviku klienti získávají základní sociální dovednosti. Bydlení je zde zařízeno tak, aby napodobovalo běžnou domácnost. Základní vybavení tvoří sporák, lednička, pračka a televize, ubytovaní mají k dispozici PC a internet. Klienti hospodaří samostatně. V případě potřeby je poskytnuta asistence při zvládnutí péče o domácnost nebo při hospodaření s finančními prostředky.

Při poskytování služeb je kladen velký důraz na zdokonalení schopnosti klienta samostatně se rozhodovat a plánovat, ujasnit si vlastní přání a reálně hodnotit situaci. Díky důrazu kladenému na samostatnost je výchovná složka sociální práce svým způsobem druhotným, ale velmi důležitým produktem. Během pobytu v zařízení se tedy většinou mění i postoje mladých lidí k okolí a ke společnosti.

Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež (NZDM)

Nízkoprahový klub otevřelo tehdejší Oddělení sociální rehabilitace v roce 1996. Jednalo se tehdy o první nízkoprahové zařízení pro děti a mládež v Brně, a i na území České republiky bylo takových zařízení velmi málo. První léta provozu byla ve znamení experimentů. Klub měl ulehčit provozu pobytových služeb oddělení v oblasti trávení volného času, měl sloužit jako prostor pro návštěvy ubytovaných klientů a prostřednictvím kvalitních aktivit pro volný čas nabízených za symbolickou cenu nebo zdarma měl přilákat další klienty „z ulice“. Cílem provozu byla především prevence kriminality, která se řídila jednoduchým heslem: „Kdo si hraje, nezlobí“. Na aktivity ve volném čase měla potom nenásilným způsobem navazovat individuální sociální práce, případně nabídka využití ambulantních nebo pobytových služeb oddělení. Pracovníci zařízení se od počátku snažili, aby klienti služby považovali klub a jeho vybavení za svůj vlastní prostor, o který je třeba se starat. Pro možnost vstupu byla potřeba registrace. Při registraci dostal každý člen klubu základní klubovou kartu. Za činnost pro klub (služba za bezalkoholovým barem, úklidy, výzdoba, organizace aktivit) dostávali členové klubu body. Při dosažení určitého počtu bodů obdržel člen klubu stříbrnou nebo zlatou klubovou kartu. Vlastnictví těchto karet znamenalo určité finanční výhody. I ti nejchudší členové klubu se proto mohli zúčastnit poměrně nákladných klubových akcí, pokud byli ochotni se zapojit do činností ve prospěch klubu.

V klubu se postupně vystřídaly různé skupiny klientů, podle jejich typu a podle momentálního personálního zajištění se měnil i program a provozní pravidla klubu tak, aby činnosti byly pro danou skupinu atraktivní, a aby se o daný prostor starali vždy především sami jeho uživatelé. V určitém období byla alespoň minimální činnost ve prospěch klubu podmínkou pro členství.

V letech 1996 až 2000 zajišťoval provoz klubu pouze jeden zaměstnanec, od roku 2000 k němu přibyl terénní sociální pracovník a v současné době je pro činnost nízkoprahového zařízení vyčleněno 2,5 pracovního úvazku.

Pestrá nabídka volnočasových aktivit organizovaných pracovníky klubu měla za cíl především naučit klienty práci v týmu, zdokonalit jejich morálněvolní vlastnosti, upevnit disciplínu, v neposlední řadě najít hranice svých možností a zkusit je překonávat. I po letech mnozí bývalí klienti rádi vzpomínají na akce, kterých se zúčastnili. Ať již šlo o divadelní scénky (Mrazík, 2000, 2001, Vlak do Santa Fé, 2006, Parafraze na TV programy, 2004), zátěžové aktivity (lezení a slaňování skal, cykloturistika, aktivity v lanovém centru, vodácké výjezdy, běh na lyžích, lyžování, čundry, vánoční výjezdy s koupáním v ledovém potoce a další).

Dnešní podobu začalo nízkoprahové zařízení dostávat účinností zákona o sociálních službách (zákon č. 108/2006 Sb.). Procesu změn předcházelo v roce 2003 přejmenování nízkoprahového zařízení z „Plotny“ na „Kumbál“, což lépe vystihovalo celou atmosféru klubu. Impulsem k dalším změnám byl pak vznik standardů kvality sociálních služeb a jejich zavádění do praxe. Celý proces probíhal v letech 2007–2010. Implementace standardů kvality měla na službu pozitivní i negativní dopad. Klub se osamostatnil a začal fungovat jako samostatná sociální služba, nezávislá na pobytových službách oddělení.

Byl kladen větší důraz na nízkoprahovost a respekt k individualitě klienta. Klub také pevně definoval kapacitu a provozní pravidla, personální zajištění se stabilizovalo. Veřejnost včetně potenciálních klientů se mohla (a stále může) na internetových stránkách dočíst, co lze od služby očekávat. Na druhou stranu se zmenšil prostor pro experimenty a pracovníci se museli vyrovnávat se značným množstvím byrokratické zátěže spojené s osamostatněním služby.

V současné době klub poskytuje poradenství a sociální servis, které pramení ze zákona o sociálních službách, volnočasové aktivity skupinové i individuální, doučování. Poradenství a sociální servis je zaměřen na pomoc a podporu při zvládání obtížných životních situací mladých lidí, na podporu při sociálním začleňování do skupiny vrstevníků, popř. do společnosti, dále na snižování sociálních a zdravotních rizik mladých lidí - (sexuální osvěta), zvyšování jejich sociálních schopností a dovedností a celkově tedy na zlepšování kvality života uživatele. Základní témata nízkoprahového klubu jsou vztahy rodinné, partnerské i vztahy mezi vrstevníky, práce, škola, bydlení, dluhy, drogová problematika, komunikace a trávení volného času.

Za největší výzvu současnosti lze označit aktivizaci klientů klubu. S rozvojem internetu a rozšířením wifi dochází stále častěji k závislosti na tomto fenoménu, zejména na sociálních sítích apod. V souvislosti s výše uvedeným pak klesá chuť klientů k jakékoliv činnosti, zapojit je do aktivity je velmi obtížné. Cílem volnočasových aktivit nízkoprahového klubu totiž není pouze zábava. Jde o formování osobnosti mladého člověka, vybití nahromaděné agresivity, posílení a trénink důležitých vlastností, schopnosti pracovat ve prospěch týmu, koordinace, participace apod. Za tímto účelem je v areálu zařízení k dispozici hřiště, posilovna, spinning, biliard, stolní fotbal, stolní tenis, šipky, hudební nástroje, místnost s PC. Zařízení disponuje rovněž vybavením pro různé typy aktivit v přírodě. Způsob trávení volného času lze u mladého člověka považovat za důležitou součást jeho vývoje, kterou může v pozdějším věku předávat svým potomkům. Jedná se ve srovnání s jinými možnostmi o nejméně nákladnou prevenci kriminality mezi mladými lidmi.

Vybrané statistické ukazatele OSPM

1. Celkový počet klientů

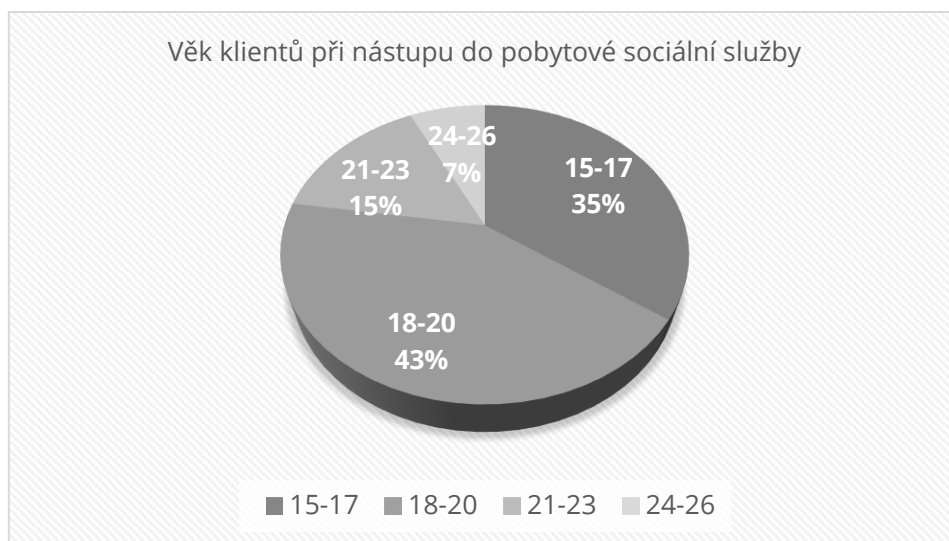
Za 30 let existence OSPM prošlo pobytovou službou **celkem 1803 klientů** (počítáno od září 1993 až do konce roku 2022), z toho 452 žen a 1351 mužů.

Poměr ubytovaných mladých mužů a žen se v průběhu let mnohokrát výrazně změnil a bylo nutné aktuálnímu poměru sociální službu přizpůsobit.

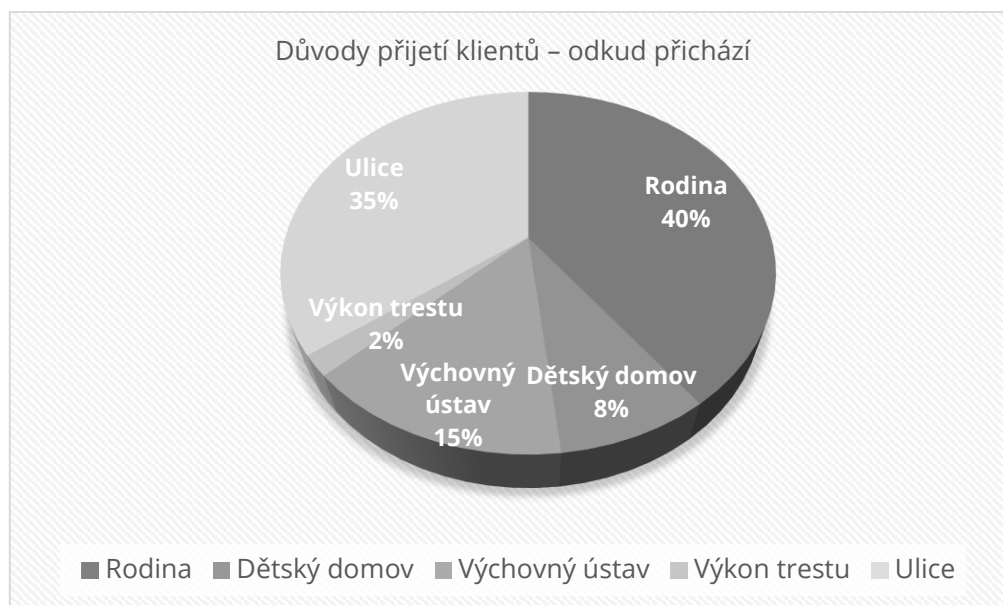

2. Věk klientů při nástupu do pobytové sociální služby

Cílovou skupinou OSPM byli a jsou mladí lidé od 15 do 26 let. Specifickou skupinou jsou především mladiství, pro které představoval pobyt na OSPM alternativu k ústavní výchově. Nejvíce však využívali pobytovou službu klienti od 18 do 20 let, kteří se sami rozhodli odejít z nefunkčního sociálního prostředí, nebo odcházeli z ústavní výchovy a pěstounských rodin.

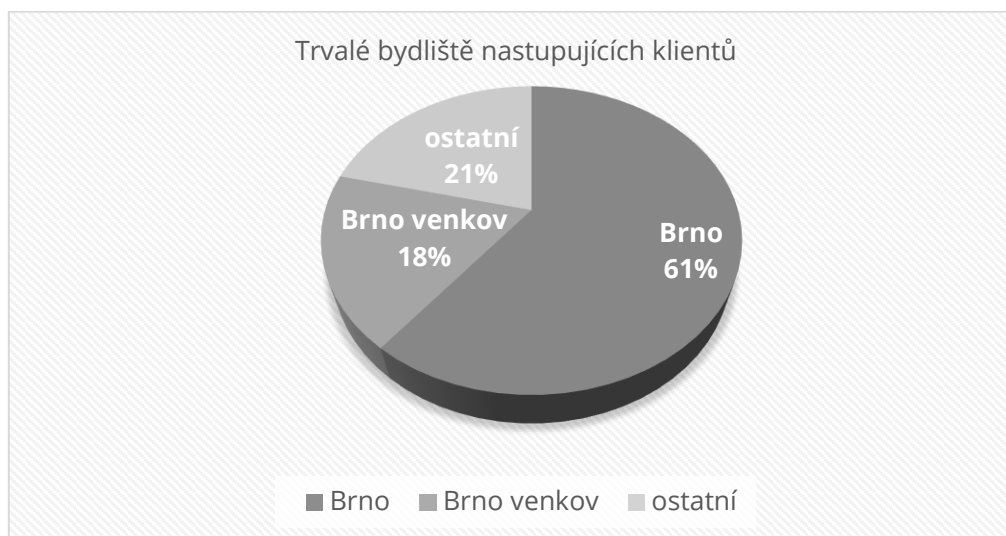

3. Důvody přijetí klientů – odkud přichází

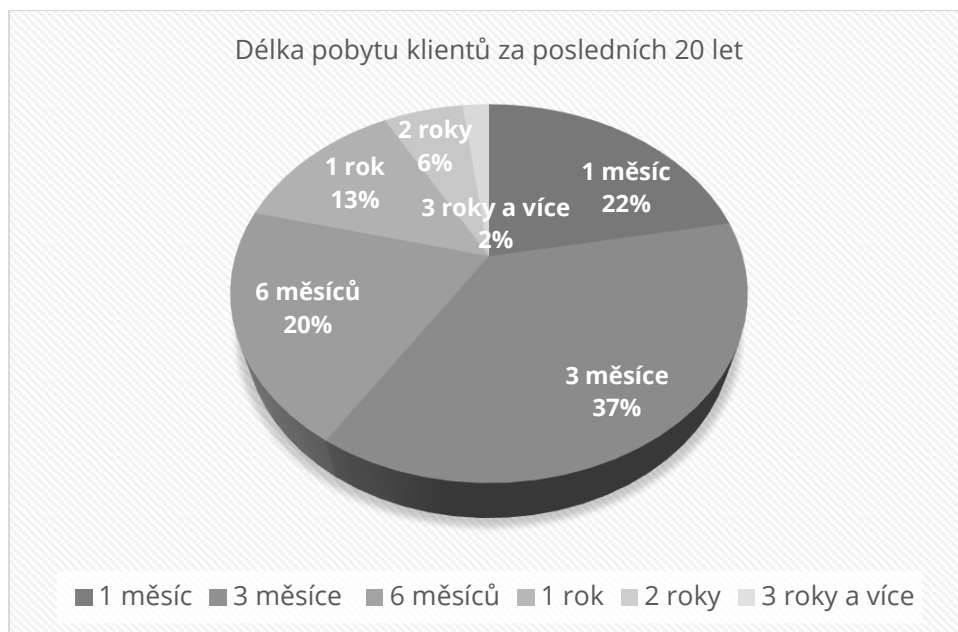
4. Trvalé bydliště nastupujících klientů

Od roku 2009 jsou na OSPM přijímáni k pobytu klienti z celé České republiky. Podíl regionálních klientů je však stále většinový.

5. Délka pobytu klientů za posledních 20 let

Celkem 79 % klientů ukončilo pobyt na OSPM do půl roku od nástupu do pobytové služby. Cílem intenzivní práce klíčových pracovníků s klienty je cesta k samostatnému a úspěšnému životu bez vytváření závislosti na sociální službě. Klienti, setrvávající na OSPM déle než rok, byli převážně studenti středních škol, čekatelé na umístění v chráněném bydlení, klienti splácející své dluhy či zájemci o městský byt se sociální podporou.

Životní příběhy některých klientů

Klientka Patrícia

Vyrůstala s matkou a jejím přítelem, biologický otec odešel od rodiny v jejích čtyřech letech. Domácnost sdílí ještě s o dva roky mladší sestrou.

Do azylového domu přišla v 16 letech na doporučení OSPOD. Neshody s matkou, časté hádky, tím vším trpí i mladší sestra. Klientka měla za sebou jednu krátkodobou hospitalizaci v PL. Kontakt se sociálním okolím navazuje velmi pomalu, lidem nedůvěřuje a má pocit, že ji nikdo nechápe. Měsíc po nástupu klientky přichází na Celní o rok mladší slečna. Klientky našly k sobě cestu, hlásí se na stejnou střední školu s různým oborovým zaměřením s maturitou.

Vztahy s matkou se lepší, lze uvažovat o návratu domů. Na začátku prázdnin náhle matka po vážných zdravotních komplikacích umírá. Velmi těžká situace. Teta jí vyčítá smrt matky. Péči přebírají dědeček s babičkou. Proběhlo náročné dědické řízení a klientka chce zůstat v bezpečí na Celní, má zde oporu v personálu i v kamarádech. Po smrti matky narostly konflikty se sestrou.

Klientka studuje úspěšně i přes diagnostikovanou poruchu učení. Hodně se rozmluvila, sdílí s klíčovou pracovnící vše, co je možné. V průběhu pobytu chodí klientka na pravidelná sezení za psychologkou. Po roce další rána, tragicky umírá i její otec (sebevražda), následuje další dědické řízení, jde ovšem o dluhy. Problém s dědictvím po matce, dostala několik set tisíc na svůj účet a kupuje si kamarády. Dříve, než to dědeček zjistil, zmizelo 90 tisíc. Odebrání peněz z účtu se vyřešilo postupným splácením ze strany klientky formou vydělaných peněz na brigádách. Následovalo dlouhodobé poradenství na téma hospodaření s penězi a hodnoty vztahů s vrstevníky.

Klientka stále chodí na psychoterapeutická sezení, po dovršení plnoletosti ji však na doporučení psychologky ukončuje. Stále se objevují témata vztahů s okolím, důvěry, učí se obhajovat svůj názor a prosadit ho i přes možnost konfliktu s vrstevníky, ale už nemá potřebu si je kupovat. Ve vztazích s muži je velmi přísná a opatrná, naopak vztah se sestrou je velmi vstřícný, snaží se jí být dobrým příkladem a oporou. Klientka úspěšně odmaturovala a poté ukončila pobyt u nás. Stěhuje se do bytu k sestře, za další rok přijata na VŠ, kterou si vybrala.

Klientka stále při důležitých životních událostech telefonuje klíčové pracovníci a navštěvuje ji v zařízení (dlouhé rozhovory), podpora a poradenství je stále potřeba.

Klient Jiří

Nastupuje v doprovodu otce. Po základní škole nedokončil učební obor prodavač (ukončený 2. ročník). O školu dále nejeví zájem, nepracuje. Nijak nepřispívá k úhradě bydlení a nákladů na domácnost, živí ho rodiče. Má dluhy u banky (půjčka) a nesplácí dluh u Dopravního podniku města Brna. Některé dluhy již byly postoupeny exekučním kancelářím. Rodiče podali žádost o zrušení trvalého bydliště na jejich adrese z obavy, aby případné exekuce nepostihly jejich domácnost a klientovy sourozence.

Klient při úvodním rozhovoru potvrzuje otcovy informace. O dlužích je informován, má i doklady o výši dluhů. Chápe i postoj rodičů s žádostí o zrušení trvalého bydliště. Odstěhování z rodiny ho přimělo vážně shánět práci. Zpočátku krátkodobé brigády (agentura). Ve spolupráci s organizací Santia si udělal rekvalifikační kurz, díky tomu získal práci v supermarketu. Po stabilizaci příjmů byly dohodnuty splátkové

kalendáře, klient pravidelně splácí. V práci chválen za spolehlivost, ochotu při mimořádných směnách a zástupech pracovníků. Uvažuje o dokončení oboru prodavač, podal si přihlášku ke studiu. Rodiče v této změněné situaci souhlasí s návratem klienta domů. Nicméně zrušení trvalého bydliště ponechávají, do doby splacení dluhů.

Klientka Markéta

Vyrůstala v kojeneckém ústavu, od 4. roku v pěstounské péči (do 15 let). Od narození zdravotní problémy (nedonošená, vrozená vada Achillovy šlachy). Do 5 let několik operací dolních končetin. Po autonehodě ve 12 letech komoce mozku, zlomená žebra. Následkem poranění mozku trpí epileptickými záchvaty, neurologickými problémy, chůze s pomocí francouzských holí.

Při nástupu do azylového domu (AD) je ve zhoršeném psychickém stavu a stresu. Po „zabydlení“ se její psychický stav zlepšil a byla schopna spolupracovat na řešení svých problémů (dluhy v předchozím zařízení, telefonní operátor atd.). Ve spolupráci s pracovníky AD jí byla nabídnuta brigáda (kancelářské práce), aby kromě invalidního důchodu získala další prostředky na úhradu pohledávek. Vyřídila si chybějící doklady, byly dohodnuty splátkové kalendáře dluhů, které začala splácet. Ve spolupráci s lékaři byl stabilizován její psychický stav. Po překonání psychických problémů a stabilizaci poúrazových obtíží bylo zprostředkováno přestěhování do chráněného bydlení. Zde získala dlouhodobé ubytování a zaměstnání přiměřené jejím zdravotním problémům. Zdravotní a psychický stav klientky se velmi zlepšil a aktivně se „zapojila“ do života.

Klient Honza

Přichází „z ulice“. V 18 letech ukončil pobyt ve výchovném ústavu, přespával u kamarádů. Základní vzdělání, nedokončil výuční obor zedník. Při nástupu zjištěn pozitivní nález na THC. Klient přiznává občasné kouření marihuany. V minulosti experimentoval i s pervitinem, momentálně „čistý“. Byl upozorněn na opakovaný test po 14 dnech a nutnost negativního nálezu. Při rozhovoru velmi vstřícný, ochotný se aktivně zapojit do řešení své situace. V prvních dnech pobytu si vyřídil žádost o chybějící občanský průkaz, zažádal o dávky a doplatek na bydlení. Nastoupil na brigádu, práci vykonával 14 dnů. Po večerním incidentu v prostorách AD (opilost, pozitivní nález THC, verbální napadení pracovníka AD) byl klientovi ukončen pobyt. Jako alternativa ukončení pobytu byla klientovi nabídnuta možnost absolvování 3týdenního pobytu na „detoxu“. Po absolvování tohoto pobytu byl přijat opět na AD s podmínkou negativních testů na návykové látky. Klient tuto variantu přijal. Po absolvování léčebného pobytu nastoupil zpět. Byla mu zprostředkována práce u stavební firmy. Klient po nástupu do práce bydlel v AD ještě asi 4 měsíce. Během této doby měl opakovaně negativní testy na návykové látky. Při pobytu v AD opakovaně navštěvoval svoji babičku a ta mu nabídla (po konzultaci s pracovníkem AD) bydlení u sebe.

Několik ukázek toho, co nám či o nás napsali jiní

Vážený pane Gajdziok,

v letech 2001–2002 jsem pobýval v zařízení CESOP na Celní 3, mým vychovatelem byl pan Jan Procházka (vedoucím byl tehdy pan Nedoma). Nyní je mi již 39 let, mám výuční list, maturitu a bakalářské vzdělání z FSI-VUT. Jsem ženatý a společně máme dvě děti, pracuji jako konstruktér strojů, pořídili jsme si byt na hypotéku za Brnem (v Blažovicích) a celkově žiji zřejmě spořádaným a bezúhonným životem.

Nedávno jsem byl nucen se vícekrát vážněji zamyslet. Poprvé když jsem od mé manželky dostal otázku, která zněla přibližně "Jak je možné, že když pocházíš z takového prostředí, že jsi normální?". Neodpověděl jsem, nedokázal jsem na to najít rychlou a uspokojivou odpověď. Podruhé jsem se musel zamyslet, když jsem četl, že děti vyrůstající bez otce podvědomě hledají mužský vzor. Značnou část dětství a dospívání jsem prožil bez otce a svého skutečného otce jsem nikdy nedokázal za vzor přijmout. Kdo byl mým mužským vzorem? Tápal jsem. Po nějaké době jsem si uvědomil, že když se snažím nějak vychovávat svého syna, vždy se ptám, co by asi v této situaci udělal pan Procházka. Uvědomil jsem si, že ten rok a kousek v CESOPu bylo to nejdůležitější období v mém životě, které se prolíná se do mého každodenního života. Dospěl jsem k závěru, že bez CESOPu a pana Procházkovy by se můj život velmi pravděpodobně ubíral úplně jiným směrem a že bych měl za to poděkovat.

Asi pět let po mém odchodu z CESOPu jsem se za panem Procházkou zastavil, abych se mu ukázal, ale zdálo se mi, že už si na mě moc nepamatuje. Neměl jsem mu to za zlé, procházelo tam mnoho dětí a já jistě nebyl mezi těmi nejvýraznějšími. Chtěl po mně, abych ho pozval na svatbu. Slíbil jsem mu to a svůj slib jsem nedodržel. Styděl jsem se, že jsem v CESOPu byl, nechtěl jsem příbuzným z manželčiny strany vysvětlovat co je to za pána a proč je tak důležitý, že jsem ho pozval na svatbu, přičemž na svatební hostině nebyl nikdo z mé rodiny. Teď se za nesplnění svého slibu velmi stydím a velmi mě to mrzí.

Ve vaší práci jste se jistě museli mnohokrát tázat, zda to má smysl. Jsem si jist, že se vám vrací většinou jen negativní zpětná vazba. Jistě mnohokrát slyšíte, že ten a onen je ve vězení, nebo že nevede řádný život a při takových informacích musíte cítit selhání. Velmi by mě zajímaly osudy mých spolubydlících. Pár jsem jich později potkal a spíše se nezdálo, že by u nich došlo k nějakému zvratu, ale těžko říct. Chtěl jsem Vás tedy povzbudit ve vaší práci, snad se mi to povedlo. Pokud bych vám s něčím mohl pomoci, nebo pokud byste chtěli nějaké upřesnění, co konkrétně považuji za důležité momenty mého pobytu, určitě se na mě neváhejte obrátit.

Prosím, velmi prosím, pokud by to bylo jen trochu možné, přepošlete to panu Procházkovi.

S pozdravem, úctou a vděčností

Bývalý klient Milan

Dobrý den, jsem bývalý chovanec nebo klient z centra sociální prevence, to byl za mě ještě ředitelem pan PhDr. Nedoma. Tenkrát jsem studoval střední pedagogickou školu na Lerchové v Brně. Pamatuji si ještě také na pana Procházkou. Tenkrát jsme s vámi hráli divadelní představení parodii na Mrazíka. Velice rád na Vás vzpomínám, byl jste mi tak trochu vzorem. Obsadil jsem hlavní roli Mrazíka. Věřím, že už si mě vybavujete. Ano, jsem to já, Štefan Horváth. Za mlada jsem byl neodpovědný, nevytrvalý a naivní. Myslel jsem si, že jsem chytrý a že vše bude jednoduché. Jsem Vám vděčný hlavně za zážitky z divadelního

představení, výjezdů jako byla Kozí Horka a také si vzpomínám na chatu v Poličce. Byly to skvělé zážitky. Zpíval jste a hrál na kytaru. Byl jste vstřícný a rozuměl jste nám. Tak trochu jste mě motivoval i když mi to dlouho nevydrželo. Byl jste a věřím že jste nadále skvělý člověk. Dnes, s odstupem let, si to ještě více uvědomuji. Moc vám za všechno děkuji.

Bývalý klient Štefan

Oddělení sociální prevence pro mladistvé a mladé dospělé v Brně (OSPM) je pro sociální pracovníky a kurátory našeho úřadu velmi důležitý partner při řešení nepříznivé sociální situace mladistvých klientů a při zajištění návazné péče pro ty, kteří opouští institucionální výchovu. Svého druhu specifické služby, které OSPM již 30 let poskytuje mladistvým a mladý dospělým, kteří se ne vždy vlastní vinou ocitli v náročné životní situaci, jsou pro řadu z nich naprosto stěžejní a klíčové. Mnohým lidem nabídli možnosti, jak řešit svoji rodinnou situaci a osobní problémy a našli cestu účinné pomoci. Pracovníci OSPM se vždy aktivně a velmi obětavě snaží zajistit svým klientům podnětné a stabilní zázemí, hledat možnosti a způsoby, jak jim být nápomocní při překonávání nejrůznějších životních překážek a nabízí jim pomocnou ruku na startu do samostatného života.

Nezanedbatelná je taky činnost OSPM v rámci nízkoprahového zařízení pro děti a mládež Kumbál, kam mají děti, mladiství a mladí dospělí možnost docházet a řešit svoje osobní, sociální, vztahové, vrstevnické a jiné specifické problémy, které je tíží. Ze zkušenosti víme, že pro některé děti a mládež je Kumbál oblíbený prostor k trávení volného času.

V neposlední řadě je třeba vyzdvihnout nesmírně obětavou pomoc při řešení situace nezletilých uprchlíků z Ukrajiny. Těmto mladým lidem, kteří se při snaze zachránit svůj život před válečným útlakem ocitli v České republice bez doprovodu rodiny, jsou schopni zajistit nejen ubytování, stravu a pomoc při obstarávání si potřebných úředních záležitostí, ale taky nabídnout a zprostředkovat bezpečný prostor a emocionální podporu na jejich náročné a dlouhé cestě k záchraně. V souvislosti s krizí na Ukrajině je zařízení pro nezletilé bez doprovodu jedinečné svojí profesionalitou, operativním řešením a v neposlední řadě velkou ochotou a postojem chtít fakticky pomoci. Při našich žádostech na OSPM vždy slýcháme – přijmeme, zvládneme, nějak to uděláme.

Rádi bychom tedy touto cestou vyjádřili velké díky celému týmu OSPM za jejich obětavou a neúnavnou práci.

Tým pracovníků OSPOD ÚMČ Brno-střed

Existenci OSPM (dříve CESOP) pod vedením Mgr. Jana Gajdzioka vnímám posledních bezmála 20 let. Dříve jako psycholog Diagnostického ústavu pro mládež v Brně, nyní ve Středisku výchovné péče v téže funkci. Jako velmi nosnou jsme vždy vnímali a stále vnímáme spolupráci v případech dětí, které se z různých důvodů nemohly vracet do svých rodin a současně nebyly naplněny podmínky pro nařízení ÚV. Zmíněné pracoviště vždy skýtalo a skýtá nadále bezpečný azyl, rozvíjecí podněty a péči dospívajícím a mladým dospělým při náročných startech do života, který si primárně nezkomplikovali sami. I aktuálně se na mě v naší ambulanci ve SVP obracejí klienti, které s plnou důvěrou odesílám do profesionálních a velmi angažovaných rukou zaměstnanců OSPM a do jejich multidisciplinární péče. Zejména v posledních letech, kdy panuje trend nenařizování ÚV dospívajícím s ukončenou PŠD, je azylové pracoviště jako je to jmenované jednou z bohužel mála bezpečných oáz pro dospívající a mladé dospělé, kteří by se bez této pomoci velmi snadno mohli ocitnout zcela nezajištěni na ulici. Nabízená služba je zcela zásadním faktorem, umožňujícím jejich klientům v obtížné situaci pokračovat a dokončit studium a přípravu na povolání. Bez ní by bylo maximálně

pravděpodobné, že by jejich kroky směřovaly na ÚP jako nekvalifikovaná pracovní síla jen s ukončenou PŠD. Jak po odborné, tak lidské stránce mají lidé z OSPM Celní mé dlouhodobé a trvalé uznání a úctu.

S přáním pokračujících profesních úspěchů se těším na další spolupráci.

Mgr. Eduard Kurdiovský, Středisko výchovné péče Hlinky 55/140

Jmenuji se Renáta, mám 25 roků a momentálně studuji druhý ročník Střední odborné školy Morava, obor Sociální činnost. Ráda bych Vám popsala, jak já vnímám CESOP.

Díky pobytům v ústavní péči do svých 19. let, kdy jsem vyrůstala bez rodiny a příbuzných, jsem potřebovala pomoc do začátku samostatného života, na který jsem vůbec nebyla připravená. I když si říkám, že jsem měla tuto pomoc a rady do samostatného života získat už v průběhu ústavní péče, tak to asi mělo být tak, že jsem prošla velmi těžkým začátkem a díky němu jsem se naučila samostatně žít a poučila jsem se ze všech svých chyb. Po skončení ústavní výchovy jsem potřebovala jít někam, kde získám pomoc při přechodu do samostatného života. K tomu slouží Domovy na půli cesty.

Jako první byl Dům na půli cesty v Pohořelicích, kde jsem ale hned při příchodu věděla a viděla, že je tam něco špatně. A to jak ze strany klientů, tak ze strany sociálních pracovníků. Nejen, že pracovní doba tamních sociálních pracovníků byla denně pouhé tři hodiny, ale i v nich se klientům vůbec nevěnovali. A co se týče stran klientů, tak jsem čekala, že tam budou také mladí lidé, kterým skončila ústavní výchova a chtějí se postavit na vlastní nohy, místo toho tam ale byli klienti, kteří odešli ze svých rodin a brali drogy. A jelikož sociální pracovníci odcházeli velmi brzy a v domě na půli cesty se nacházeli jen klienti až do příštího dne bez dohledu, tak měli dost volného času drogy v prostorách užívat i prodávat.

I přesto jsem tam strávila poměrně dlouhý čas. V tu dobu pro mě bylo lehčí být tam a protahovat dobu nicnedělání. Raději jsem byla tam, než abych utratila všechny peníze z ústavů za nájmy a nepotřebné věci. Těch peněz samozřejmě však nebylo tolik, takže jsem začala hledat jiný Dům na půli cesty, kde bych se mohla odrazit. A hlavně jsem se bála tam být.

Na internetu mi vyskočila nabídka s Domem na půli cesty na Celní v Brně. Brno jsem už před tím znala, tak jsem si říkala, že by to mohla být jedna z výhod, a proto jsem se rozhodla, že to zkusím. Poté co mě pan ředitel CESOPU (tak se jmenuje dům na půli cesty v Brně) přijal, cítila jsem se lépe. Byla jsem ráda, že tam sociální pracovníci nezůstávají jen na několik hodin denně, ale že jsou tam svou celou pracovní dobu a až skončí přijde je vystřídat druhá směna. Také se mi moc líbil jejich přístup ke klientům, a hlavně se tam pracovníci každému věnovali a věnují individuálně a snaží se každého klienta posunovat výše k jeho cílům jako například: zaměstnání, zdraví, dovednosti a samotné bydlení.

Další skvělou věcí je nízkoprahový klub, který se nachází v areálu CESOPU, kde klienti mohou trávit svůj odpolední volný čas třeba hraním deskových her, nebo stolním fotbalem, ping-pongem. Je tam přístup k veřejným počítačům, hudebním nástrojům a také je tam možnost si něco dobrého uvařit. Například na Vánoce jsem tam pekla s ostatními cukroví, ale i mimo ně jsme tam se sociálními pracovníky pekli buchty, dělali vánočky a jiné dobroty.

Také tento klub společně s pracovníky CESOPU organizuje různé výlety jako např.: v létě několikadenní výjezd na vodu, v zimě naopak několikadenní výjezd na hory, kde je plno zábavy a her. Chodí se také na různé procházky po památkách i v přírodě.

Samozřejmě tam je možnost další pomoci, takže když jsem například nevěděla, jak a co si vyřídit na úřadech, tak jsem se na pracovníky klubu mohla obrátit. Jakákoliv pomoc, kterou jsem žádala mi byla poskytnuta.

Stejně tak to bylo i na CESOPU. Mohu říci, že každý z pracovníků na CESOPU tam je na správném místě a jejich pomoc je velmi užitečná. Díky nim jsem si uvědomila, co ode mě život chce a co já chci od něho, abych byla zajištěná a spokojená.

Těmto lidem a všemu tomu prožitému času chci velmi poděkovat.

Renáta

Proč píšeš? Chtěla bych poděkovat. V roce 2020 nastalo období, kdy se ocitl můj syn v kritické situaci a přes mého kamaráda mu byl poskytnutý azyl v Brně-Štýřicích na Azylovém domě pro mládež. Syn byl bez dokladů, bez peněz a trochu v problémech. Pracovníci z Azylového domu jsou úžasní a ve všem se mu snažili pomoci, a to určitě nebylo jednoduché. Syn je hyperaktivní a má mozkovou dysfunkci. Je dost složité ho pochopit jaký je, dokud ho člověk nepozná.

Tomáš je hodný kluk a rozdal by se, ale má i svou hlavu a někdy se s ním nedá domluvit, a to právě uměl jeho klíčový pracovník, pan Jiří Hlinovský.

Až se trochu dal dohromady odcestoval do zahraničí. Když se po dvou letech vrátil domů, pořád ho to táhlo jít opět do Azylového domu. I když už nepotřeboval tolik pomocnou ruku, stále Tomáše sociální pracovníci podporovali a opět mu byli oporou. Ze všeho nejvíc obdivoval paní Janičku. Tímto chci poděkovat úplně všem i když vím, že to někdy nebylo lehké.

Přeji, ať jste pořád tak úžasný tým. S pozdravem a velkým poděkováním

Blanka, mamka od Tomáše

Ráda bych tímto krátkým vzkazem poděkovala Oddělení sociální prevence pro mladistvé a mladé dospělé za realizaci Praxe v sociální péči. Oceňuji především přátelský přístup nejen k praktikantům, ale také ke klientům, který v jiných zařízeních nebývá tak zjevný. Díky tomu, že byla praxe zaměřena na přímou práci s klienty a nikoli na papírování, jsem poznala, že můžu jakožto psycholog (potažmo sociální pracovník) nejenom já naučit něco klienta, ale že on může mnohé naučit také mne. Vážím si možnosti realizovat vlastní program nejen v nízkoprahovém klubu, ale zejména během víkendu s klienty na řece Moravici. Doučování klientů v různých předmětech mi umožnilo rozvíjet mé vyučovací schopnosti a také v jisté míře procvičilo mou vlastní trpělivost. Naučila jsem se mnohé teoreticko-praktické poznatky z oblasti sociálních služeb a základům přímé práce s klienty.

V průběhu praxe jsem poznala, že člověk může být přátelský a zároveň si udržovat určité hranice, že člověk může být shovívavý a zároveň přísný.

Každá praktická zkušenost mi něco dala, ale praxe u Vás mi jako jedna z mála otevřela oči v mnoha směrech. Děkuji.

Bc. et Mgr. Anna Kupková, praktikantka

Jak se měnilo zázemí v průběhu 30 let

Zlepšení kvality ubytování

V posledních letech menšími stavebními úpravami došlo ke značnému zlepšení kvality ubytování, aniž by se snížil počet ubytovaných klientů. Téměř všechny pokoje našich klientů byly třílůžkové až čtyřlůžkové. V současné době je většina pokojů dvoulůžkových (10), třílůžkové jsou tři a tři pokoje jsou také jednolůžkové.

Rekonstrukce vnitřních prostor

V roce 2007 došlo k úplné rekonstrukci Nízkoprahového klubu pro mládež. V letošním roce 2023 byla nově zbudována společenská místnost pro ubytované klienty.

Rozšíření nabídky sportovního vyžití

V průběhu let byla vytvořena spinningová tělocvična a posilovna. V roce 2010 došlo ke kompletní rekonstrukci původně antukového jednoúčelového hřiště na víceúčelové hřiště s pevným povrchem (basketbal, malá kopaná, volejbal).

Fotogalerie

Hlavní budova OSPM Celní 3

Budova Vídeňská 78

NZDM před rekonstrukcí

NZDM po rekonstrukci

Hřiště v prostorách oddělení před rekonstrukcí

Víceúčelové hřiště po rekonstrukci

Organizované volnočasové aktivity pro klienty OSPM

Taneční

Letní vodácký výjezd

Zimní běžkotoulky

Cyklo závody pořádané OSPM

Kempování pod širákem

Výjezd do Osvětimi

Výjezd do Hořtic

Koupání na přehradě

Výjezd na Karlštejn

Výjezd Dráteničky

